No. 100 — 1837

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws- Blad.

Donderdag 27 April.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD BREDA, brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat, volgens bepaling van Z. Exc. den Heer Generaal der infanterie, Opperbevelhebber dezer Vesting, te rekenen van heden, de poorten dezer Vesting zullen worden gesloten des avonds ten half negen ure, blijvende de opening op vier uren bepaald; zullende de Bruggen, gelijktijdig met dat Poorten worden geopend, doch een half uur vroeger dan deze gesloten worden.

Breda, den 26sten April 1837.

DE ROY, Vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

PATENTEN.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD BREDA, gelezen het Besluit van Z. E. den Heere Gouverneur der Provincie *Noord-Braband*, van den 4. April 1837, C, n°. 75, (*Provinciaal-blad n°. 67*), omtrent de algemeene beschrijving van het Patentregt, over den Dienst van 1837; brengen bij deze ter kennisse der daarbij belanghebbende Ingezetenen:

Dat met de aangifte van de door de Patentpligtigen in te vullen verklaringen, bij art. 17 der Wet van 21 Mei 1819 bedoeld, een aanvang zal gemaakt worden op den 17. Mei dezes jaars; terwijl met de wederinzameling van deze verklaringen, met den 25. daaraanvolgende begonnen en dit werk zoo *spoedig* doenlijk voortgezet zal worden, dat dezelven allen vóór of op den 5. Junij, aan den Controleur en het Zetter-kollegie kunnen worden overgelegd; zullende ter voorschreve zaken, voor deze stad, na den 25. Junij aanstaande, geene verklaringen meer worden aangenomen.

Dienende naar aanleiding van het besluit van welgem⁰. Z. E. van den 29. April 1833, (*Provinciaal-blad n°. 74*), en het hoogergemelde, verder tot informatie en narigt:

Dat het dienstjaar, ten opzigte der heffing van het Patentregt, een aanvang neemt met 1°. Mei en eindigt met 30 April van het jaar daarop volgende.

Dat als vierendeelen jaars worden beschouwd, de tijdvakken aan te vangen 1°. Mei, 1°. Augustus, 1°. November en 1°. Februarij.

Dat de opcenten zijn: 5 ten behoeve van het Rijk en 13 voor het Syndicaat voor *alle* patentpligtigen.

Terwijl verder tot narigt wordt medegedeeld, dat de reclames wegens het onderwerpelijk middel, voorzien van de vereischte bescheiden, waaronder de aangifte behoort, binnen den, bij de Wet bepaalden termijn van *drie maanden na de afkondiging van het Kohier*, zullen moeten worden ingediend bij den Controleur der divisie, en dat na dit tijdsverloop, door dien Ambtenaar geene reclames meer zullen mogen worden aangenomen.

Wordende eindelijk de Ingezetenen aangemaand, om in het doen hunner aangifte niet te blijven in gebreke, gelijk mede, om zich te wachten voor valsche, onnaauwkeurige en onvolledige opgaven, ten einde daardoor alle vervolgingen naar aanleiding der deswege bestaande strafbepalingen te voorkomen; kunnen degenen welke tot het regt verstand hunner verpligtingen ten deze, nadere inlichtingen verlangen, zich daartoe vervoegen ten kantore van den Ontvanger der Directe Belastingen, alwaar dezelve gereedelijk zullen medegedeeld worden.

Breda, den 24. April 1837.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der stad,
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 24sten April.

In de zitting van het hof der pairs van heden, heeft het publiek ministerie zijne conclusien genomen omtrent de drie beklaagden die voor het hof te regt staan, zijnde dezelfde als bij de acte van beschuldiging. De verdedigers der beklaagden hebben daarop het woord gevoerd en het mogelijke gedaan, om de medepligtigheid en misdadigheid van *Lavaux*, maar vooral van *Lacaze* te verzwakken. De president heeft vervolgens de *drie* beklaagden ten ernstigste afgevraagd, of zij bij hunne verklaringen bleven volharden, inzonderheid aan *Meunier*, of hij geene medeschuldigen bekende, hetgeen deze ten volle ontkende en zijne verklaringen bevestigde. *Lavaux* beweer onschuldig te zijn aan al hetgeen men hem ten laste legde; *Lacaze* betuigde dat de trekking om het lot in den hoed nimmer had plaats gehad. De debatten werden daarop gesloten, en de beklaagden benevens het publiek verwijderd, waarna het hof ter beraadslaging overging. Men dacht dat het vonnis eerst laat in den avond zou gegeven worden.

— In de zitting der kamer van afgevaardigden van heden heeft de minister *Lacave-Laplagne* verzocht, dat het ontwerp van wet op het huwelijks-uitzet van 's Konings dochter, Prinses *Louise*, aan de orde gesteld wierd. De kamer besloot daartoe over te gaan terstond na de afhandeling van de wet op de supplementaire credieten.

Men zegt dat in den raad besloten is, om geen afzonderlijke wet voor de appanage van den hertog *van Nemours* voor te dragen; maar eene volledige wet op dit stuk te ontwerpen en deze in de volgende zitting aan te bieden; daarbij zouden de dotatien van al de kinderen des Konings worden geregeld. Voor ieder derzelve zou eene jaarlijksche dotatie van 500,000 fr. worden gesteld, welke voor de Prinsen bij hunne meerderjarigwording op 500,000 zou worden gebragt; het huwelijks-uitzet voor ieder kind zou een millioen fr. bedragen.

— Men is nog altijd in het onzekere, wat er van de wet op de nietopenbaring zal worden. De heer *Molé* heeft geweigerd zijn eigenlijk voornemen omtrent die wet te doen kennen, doch de uitvlugt, dat in de kamer der pairs het rapport moest worden uitgebragt. Men denkt nu voor 't meest, dat ten gevolge van wenken des bestuurs, dit rapport en daarmede het geheel ontwerp zal achterwege blijven.

— In de bijzondere briefwisseling van hier leest men het volgende:

„ De taal van het *Journal des Débats* is der overweging altijd dubbel waardig bij elke verandering van ministerie; want zij kan dienen om den graad van vastheid des kabinets aan te duiden. Men ziet dit blad steeds met dezelfde taktiek laveren tusschen het afgetreden ministerie en dat hetwelk aan het bestuur is gekomen.

„ Gaat men de taal van het blad des heeren *Bertin* na, sedert de aankomst van het tegenwoordig ministerie, dan zal men zich overtuigen, dat het verwacht dat de heer *Guizot* weldra weder in het bestuur zal komen. Immers, alhoewel betuigende, dat het gaarne aan het gouvernement zijnen steun zal leenen, laat het geen enkele gelegenheid voorbij gaan, om te doen gevoelen, dat het tegenwoordig kabinet geen kans heeft voor een duurzaam bestaan en weldra ontbonden zal raken. Wij vinden heden in het *Journal des Débats* een nieuw verslag over de onderhandelingen der jongste ministeriele crisis, waarin het zijnen lezers zoekt te overtuigen, dat het tegenwoordig ministerie tot het bestuur geroepen is, om slechts tot het einde der zitting voort te duren.

„ Wij hebben dezer dagen gesproken van eene ministeriele scheuring, die reeds in den boezem van het kabinet van 15 April zou zijn ontstaan. Sedert heeft dit gerucht eenige meerdere vastheid gekregen, alhoewel wij niet gelooven, dat het punt, waarover de ministers het oneens zijn, tot de ontbinding van het kabinet zal leiden. Het geschil loopt, zegt men, over de amnestiep, te verleenen bij gelegenheid van het huwelijk des hertogs *van Orleans* en van 's konings naamdag. Men heeft reeds de vraag geopperd, of men *Meunier* al of niet het leven sparen wilde, in het niet twijfelachtige geval van zijne ter dood veroordeeling door het hof der pairs. Sommige geloven, dat hij niet zal ter dood gebragt worden; aangezien de hertogen van *Orleans* en *Nemours* bij den aanslag van 28 december ll. ligt gekwetst werden, zou men hun opdragen, om gratie voor hem bij hunnen vader te verspreken. *Meunier* schijnt overigens niet te verwachten, dat de doodstraf hem zal treffen, hoewel hij daarover dikwijls met zijn bewakers spreekt; anders toch moest de gewisheid van het lot dat hem te wachten staat, bij zijn bekend karakter, hem in de diepste neerslagtigheid storten.”

(In weerwil van deze laatste redenering des parijschen correspondents, valt het onzes inziens sterk te betwijfelen, ook naar de vroegere voorbeelden, dat men den koningsmoord begenadigen zou.)

— In handelbrieven uit Lijon ontvangen, wordt gemeld, dat er in de laatste dagen weder meerdere bestellingen zijn gedaan en men hoop voedt, dat de crisis nu weldra zal geweken zijn.

— Uit Bordeaux schrijft men, dat de bekende *H. Fonfrede* aldaar om bijzondere zaken aangekomen was, doch eerlang naar Parijs zal terug keeren. Het schijnt alzoo, dat hij van de redactie van het *Journal de Paris* nog niet afgezien heeft.

— Heden morgen is hier een courrier met depeches voor de spaansche ambassade aangekomen. Men denkt dat dezelve betrekking hebben op de onderhandelingen voor eene nieuwe leening. Het gerucht verbreidde zich voorts dezen morgen alhier, dat er te Madrid onlusten waren uitgebroken en dat de ministers voor de cortes ter verantwoording waren gedaagd.

Volgens de jongste berigten uit die hoofdstad, waarop men staat kan maken, waren de cortes met de behandeling van het ontwerp over de gewijzigde constitutie nog bezig aan het artikel de tweede kamer betreffende, waarvan men weet dat het beginsel van derzelver bestaan reeds aangenomen is. In deze zitting van den 14den nu had de kamer, met eene meerderheid van 91 tegen 83 stemmen, de bepaling verworpen, dat de benoeming der senateurs levenslang zoude zijn. Te Madrid was alstoen nog niets zekers bekend van de nieuwe leening die de heer *Mendizabal* voor had. De heer *Calatrava*, kort te voren eerst van eene ongesteldheid bekomen, was op nieuw ingestort.

Naar men hier vermeent te weten, zou het Madridsch gouvernement voornemens zijn, om een gezant naar Mexico te zenden, en die opdragt aan den heer *Martinez de la Rosa* willen toevertrouwen.

— In den *Phare van Baijonne* van den 20sten leest men het volgende:

» Eene zeer revolutionnaire strekking heeft zich plotselijk over het geheele leger van het centrum geopenbaard; vrijkorpsen van de bewegingspartij hebben zich buiten toedoen van de militaire autoriteiten in het koningrijk Valencia gevormd, en een derzelve, over welk het bevel gegeven was aan den generaal *Lorenzo*, die te Alikante was verbannen ten gevolge van zijn gedrag op Cuba, op zijn weg de kolom van den brigadier *Hidalgo*, die *Forcadell* vervolgde, ontmoet hebbende, zoo heeft de revolutionnaire geest zich ook onder de troepen van dit laatste korps verbreid, hebben de soldaten hunne chefs en officieren verjaagd, en hen vervangen door lieden naar hunne keus. De bandeloosheid en het verlies van alle krijgstucht moeten echter zoodanig zijn geweest, dat de generaal *Lorenzo* gemeend heeft, haar niet langer te mogen bekrachtigen, en het kommandement opgegeven heeft, waartoe de hoofden der partij hem geroepen hadden."

— In bijzondere berigten uit Baijonne van dezelfde dagteekening wordt gemeld, dat men er de courant van Onate (het officieel blad van don *Carlos*) tot den 18den April ontvangen had. Deze courant hield onderscheidene decreten van den pretendent, onder anderen eene, waarbij de overeenkomst wordt gebroken, die den raden Januarij 1836 te Londen, door de minister, van don *Carlos*, den bisschop van Leon en den heer *Erro* eenerzijds, en den heer *Ouvrard* anderzijds gesloten werd; de laatstgemelde zal nu ophouden de bons dier leening uit te geven. Dit decreet is van den 8sten April.

Een ander decreet houdt de bepalingen eener leening, waarvan de voornaamste deze zijn:

1. Er zal een nominaal kapitaal van 20 millioenen piaster in schatkist-bons gecreëerd worden.

2. Deze 20 millioen zullen verdeeld zijn in 200,000 bons, waarvan 50,000 elk van 200 piasters, 50,000 elk van 100 piasters, en 100,000 elk van 50 piasters.

7. De prijs van hare uitgifte is voorloopig op 50 pCt. bepaald.

8. De houders dier koninklijke bons zullen een intrest genieten van 5 pCt. van den dag der uitgifte ingaande, en betaalbaar met elk halfjaar te Madrid, of in de voornaamste handelplaatsen van Europa, op het einde van Junij en het einde van December van elk jaar.

10. De koninklijke bons worden voor de eerste staatsschuld verklaard.

11. De staatsschuld van de leening *Ouvrard* zal onmiddelijk worden geliquideerd door daartoe benoemde koninklijke commissarissen of andere geautoriseerde personen.

14. De koninklijke bons kunnen in betaling gegeven worden voor alle leverantien van equipements- en kleedingstukken en wapenen.

Dit besluit is mede van den 8sten April gedagteekend.

— De 3 pCt. rente heeft zich ter beurze bestendig tusschen 79,10 à 79,05 gehouden. Men dacht dat de lusteloosheid in de omzetting wel tot de aanstaande likwidatie kon voortduren. De Ardoins zijn op nieuw gedaald; men schrijft zulks toe aan het afbreken der onderhandeling over eene leening met het huis *Aguado*, en dat het Spaansch gouvernement geen bankier meer vinden kan die met hetzelve wil handelen. Men sprak veel van de nieuwe leening voor don *Carlos* van 100 millioen, tegen den koers van 50 pCt. De notering was heden (24 *April*) 5 pCt. 106,80; 3 pCt. 78,95; Nap. renten 98,90; Sp. Ardoins 24¼; Passive 5⅝; Difered. 9; Rom. L. 103.

DUITSCHLAND.

BERLIJN den 21sten April.

Eergisteren in den namiddag overleed alhier, na eene kortstondige ziekte, in den ouderdom van bijna 70 jaren, Z. Exc. de minister van Staat en van buitenlandsche zaken *Ancillon*; een man evenzeer uitstekend als staatsman, geleerde en schrijver. De staat en wetenschappen lijden door zijnen dood een zeer groot en moeijelijk te herstellen verlies.

— Uit Warschau wordt, van den 16den, gemeld, dat de Vorst-Stadhouder met zijne gemalin, den vorigen dag, naar Petersburg was vertrokken.

— Men schrijft uit Tilsit, dat den 14den dezer het opbreken van het ijs op de Niemen aldaar met eene ontzettende opzetting van water vergezeld gegaan, en in den daarop volgenden nacht gevolgd geworden is van eene allervreesselijkste overstrooming des benedenwaarts door twee armen der rivier gevormd wordende Delta. Op vijf plaatsen zijn de dijken dier ongemeen vruchtbare en groote streek doorgebroken, en meer dan 100 dorpen of gehuchten zoodanig onder water gezet, dat van de meeste huizen slechts de daken uitstaken. Het ongeluk moet te grooter zijn, daar het genoegzaam geheel onverwacht was, en het instroomend water zeer groote ijsschotsen medevoerde.

FRANKFORT, den 23sten April.

Z. M. de koning van Wurtemberg heeft zich den 21sten dezer van Stuttgart naar Biberich begeven, ten einde tegenwoordig te zijn bij de plegtige [illegible] van zijnen sjiafaoon Prins *Peter* van Oldenburg met de Prinses *Theresa* van Nassau, welke den 23sten zoude gesloten worden.

Z. K. H. de hertog van Oldenburg is [illegible] reis naar Biberich te Osnaburg aangekomen.

— Uit Augsburg wordt gemeld, dat ten gevolge van den dood der Heeren *Stegmann*, aan wien sedert een reeks van jaren de leiding van de algemeen bekende en geachte *Augsburgsche algemeine Zeitung* toevertrouwd was, thans de heer *Kolb*, een jong publicist die in den laatsten tijd reeds de uitgave bezorgd had, aan het hoofd der redactie gekomen is.

— Z. K. H. de grootvorst *Michael* van Rusland is in den nacht van den 23sten uit Italie te München aangekomen. Men wist niet of de grootvorst voornemens was daar vooreerst te blijven, of dat hij de reis zoude voortzetten.

— De landverhuising in Beijeren heeft in de drie eerste maanden van dit jaar 450 huisgezinnen, welke men te zamen op 1800 personen kan berekenen, bedragen. Gedurende denzelfden tijd van het vorig jaar bedroeg het getal huisgezinnen 554. De meeste dezer emigrerende personen begeven zich naar Noord-Amerika; de overige naar Oud-Beijeren, Griekenland, Rusland en Algiers.

— Uit Weenen schrijft men van den 17den, dat de jongste berigten uit Ofen omtrent den toestand van den Aartshertog Palatijn zoo gunstig luiden als men slechts verwachten kon. Te Ofen en Pesth heeft men groote deelneming in den aartshertogs ernstige ongesteldheid betoond; de menigte stroomde naar de kerken, om voor zijn behoud te bidden.

— De president van den bondsdag graaf von *Munch Bellinghausen* is reeds sedert eenige weken volkomen gereed om naar Frankfort zich te begeven. Daar de zittingen der bondsvergadering reeds weder begonnen zijn, [illegible] dat de president nog niet van Weenen afgereisd is.

Zoo men te Weenen hoorde, zou de aartshertog *Frederik*, zoon van den aartshertog *Karel*, in den loop der maand Junij zijn eersten zeetogt ondernemen en op een keizerlijk fregat naar Marokko zeilen, van daar naar Algiers stevenen en vervolgens Napels aandoen, om er zijne zuster, de tegenwoordige koningin, te bezoeken.

De op den 19den dezer invallende verjaardag des keizers, zou, naar hoogstdeszelfs te kennen gegeven verlangen, in stilte, onder de leden der keizerlijke familie, worden gevierd.

— Uit Napels heeft men berigten tot den 11den April. De geheele koninklijke familie, waaronder de koningin weduwe van Sardinie, moeder der overledene koningin, die reeds sedert een jaar te Napels verblijft, en de geheele hofstaat waren in de vorige week naar Caserta vertrokken, om aldaar, naar men zeide, een tweejarig verblijf te houden. Middelerwijl zou niet alleen het afgebrande gedeelte van het paleis worden herbouwd, maar tegelijkertijd aanmerkelijke veranderingen en verbeteringen aan hetzelve worden aangebragt. De lange afwezendheid van het hof was een groot verlies voor de stad; gelukkig dat men in het groot getal vreemde bezoekers, 't welk jaarlijks vermeerdert, eenige schadeloosstelling daarvoor mogt te gemoet zien.

Na een aantal zeer fraaije dagen had men te Napels plotselijk weder hoogst ongunstig weder gehad. Regen en hagel stortedden op de vlakten neer, terwijl de bergen met dikke lagen sneeuw bedekt waren; daarbij had men onophoudelijk zwaar weder, met donder en bliksem, zoodat men zich als 't ware niet buiten 's huis durfde wagen.

Het gerucht vroeger door de *Augsburgsche Zeitung* gegeven, dat in Mola di Gaeta de cholera heerschte, wordt in dit berigt tegengesproken.

— Van de [illegible] wordt van den 10den april geschreven, dat, naar de laatste tijdingen uit Bosnie, de pest er gelukkigerwijs geen groote voortgangen maakte, zelfs in twee districten geheel verdwenen was. De visier had in de omstreken van Serajevo eene quarantaine tot stand gebragt. Het bevestigde zich voorts, dat op het oostenrijksch gebied twee bataillons grensjagers werden opgerigt, om de grenzen tegen het doordringen der pest nog strenger te bewaken.

In de jongste berigten uit de Vorstendommen wordt steeds over drukkende handelcrisis geklaagd, welke in Jassy en Bucharest alle zaken deed kwijnen.

— Te Weenen waren den 17den april genoteerd: Met. 5 pCt. 104¼; 4 pCt. 99¾; 3 pCt. 74½; Bankactien 1366¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 26sten April.

Naar wij vernemen zullen dit jaar de troepen het legerkamp van Reijen wederom betrekken, en zulks even als in het vorig jaar, bij aflossing, in twee gedeelten; zullende de eerste divisie, onder bevel van Z. Exc. den luitenant-generaal baron *van Geen*, met den 1sten Junij, het eerst in hetzelve gelegerd zijn.

— Uit 's Hage schrijft men van den 25sten dezer:

» Naar men verzekert zal Z. M. de Koning zich in den loop der volgende maand naar het Loo, en H. M. de Koningin zich naar Berlijn begeven. Voorts vermoedt men dat Z. K. H. de Prins *van Oranje* en Hoogstdeszelfs oudste zoon, de Erfprins, in de volgende maand een togt naar Londen zullen doen, om de festiviteiten die, ter gelegenheid van de meerderjarigheid van H. K. H. Prinses *Victoria*, aldaar zullen worden gehouden, bij te wonen

» In den loop der volgende week wordt Z. K. H. Prins *Frederik*, van Berlijn, in de residentie terugverwacht.

» Heden heeft de graaf *Senfft-Pilsach*, nieuw Oostenrijksch minister aan het Nederlandsche hof, zijne geloofsbrieven aan Z. M. den Koning overhandigd.

» Morgen zal de Tweede Kamer der Staten-Generaal vergaderen, om het verslag der centrale afdeeling nopens bij dezelve aanhangige ontwerpen van wet, aan te hooren."

— Bij koninklijk besluit van den 18den dezer, is den heer *B. H. Schröder*, koopman te Amsterdam, erkend en toegelaten als konsul van de vrije Hansestad Hamburg.

— Van den Helder schrijft men, van den 23sten, dat Zr. stoomboot *Curaçao*, kapitein *Lejeune*, dien dag Zr. Ms. fregat *Algiers*, kapitein *Machielse*, en de korvet *Amphitrite*, kapitein *van Tengbergen*, bestemd voor een kruistogt in de Noordzee, buitengaats gebragt heeft.

De jongste berigten uit Mexico houden, dat het gouvernement nogmaals eene nieuwe leening aangegaan heeft, ten einde de vijandelijkheden tegen Texas met kracht te kunnen voortzetten. Het scheen voorts zeker dat de generaal *Bustamente* tot voorzitter zou worden benoemd. Wat de gewezen president, *Santa Anna* betreft, deze is, na zijne in vrijheidstelling door de Texianen, den 20sten Februarij te Santa Cruz gekomen, is er door de autoriteiten ontvangen met de eerbewijzen aan eenen generaal verschuldigd, doch het blijkt, dat hij, in zake van bestuur, het vertrouwen verloren heeft, want na een kort verblijf in de stad, heeft hij zich naar zijn landgoed begeven, verklarende dat hij voortaan zich aan alle openbare zaken onttrekken wilde.

— Latere berigten uit de Vereenigde Staten ontvangen, bevestigen de aldaar heerschende handelcrisis en de faillieten welke de vorige berigten reeds aankondigden. Men was er zeer bezorgd voor den [illegible] de 4de April, naardien een aantal huizen geweldige sommen moesten bijbetalen. De bank te New-York heeft bij besluit van den 30sten Maart, op het verzoek van den handel, haar escompte voor deszelfs geheel tot op eene som van 1,500,000 dollars verhoogd.

In de zitting der belgische vertegenwoordigers van Maandag, heeft de minister van finantien *d'Huart* de verdediging van het gewijzigd douane-tarief op zich genomen, en daarbij inzonderheid het argument doen gelden, dat het bestuur van alle zijden werd aangespoord, om toch met Frankrijk in onderhandelingen den handel betreffende te treden, maar dat, nu men er toe gekomen was, om concessien te verkrijgen, men tegenstand ontmoette, juist bij degenen die om een handeltraktaat geroepen hadden; een betoog, dat met andere woorden ook zoo kan uitgelegd worden, dat men aan Frankrijk eerst concessien behoort te doen, om dezelve van dat land te mogen vorderen.

— Vorst *Leopold*. heeft eenen met brillanten omzetten ring gezonden aan den heer *Hoffmann von Fallersleben*, hoogleeraar aan de hoogeschool te Breslau, en schrijver van verschillende zeer belangrijke werken over de oude Nederlandsche letterkunde. Zonderling is dit geschenk, wanneer men zich herinnert de vroegere klagten, welke in Belgie gerezen zijn, over de bescherming der Nederlandsche taal- en letterkunde.

— De Belgische bank te Brussel heeft aangekondigd, dat met den dag van gisteren de koers van het escompte door haar van 4½ pCt. op 5 pCt. gebragt werd. — De Ardoins waren te Brussel gisteren (25 *April*) tot 19¾ gedaald.

Het Spaansch actief heeft te Antwerpen weder eene aanmerkelijke daling ondergaan; zijnde de koers bij de opening der beurs 20½ en later bij de sluiting 19¾. De notering was ter beurze gisteren (25 *April*): Belg. 100⅛; O. Met. 103¼; Sp. Ardoin 20½, 19¾. ⅞; Difered 8; Nap. renten 92¼; B. Tavolière 58; Sicil. 92¾; Rom. L. 100¼; Id. te Antw. 97; Braz. 85½; Wisselkoers op Amst. en Rott. ⅛ pct. premie.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De thans verschenen Leipziger Paasch-mis-Catalogus voor 1837, is wederom grooter dan die van het vorige jaar; men vindt daarin, uit 561 boekhandelhuizen, de aankondiging van 4251 gereed zijnde werken en 103 landkaarten, benevens 487 boekwerken die eerlang verschijnen zullen. In het vorige jaar was het getal gereed zijnde boeken 3941; de mis-catalogus van 1787 geeft er 1794 op. Neg grooter is het onderscheid als men het getal der schrijvers in beide tijdvakken vergelijkt. In 1787 had *Duitschland*, van deze laatsten er 6100; in 1837 kan men er 18,000, waaronder 200 vrouwelijke, tellen. Dit jaar heeft *Noord-Duitschland*, met 19 millioen inwoners, opgeleverd 2375 boeken, waarvan *Berlijn* alleen 425, en *Leipzig* 556; *Zuid-Duitschland*, insgelijks met 19 millioen inwoners, 1349 boeken, waarvan *Stuttgart* alleen 267 en *Weenen* 155. Hierbij geteld uit *Zwitserland* 105 boekwerken, en uit andere landen 422, geeft te zamen 4251. Eene vergelijking van den tegenwoordigen catalogus met dien van 1787, voor wat de onderwerpen of vakken aangaat, geeft het volgende resultaat.

	1787.		1837.	
Philosophie	49	Boekwerken	47	Boekwerken
Theologie (waaronder leerred. enz.)	334	»	753	»
Geschiedenis	154	»	285	»
Philologie	69	»	366	»
Regtsgeleerdheid	101	»	193	»
Staats- en finantie-wezen	57	»	146	»
Natuurwetenschap	113	»	209	»
Natuur- en geneeskunde	153	»	328	»
Geographie	100	»	155	»
Mathematische wetenschappen	23	»	79	»
Krijgswetenschappen	14	»	66	»
Opvoeding en onderwijs (waaronder leer- en leesboeken)	120	»	462	»
Handel en nijverheid	25	»	179	»
Landbouw en landhuishoudkunde, jagt, enz.	57	»	176	»
Schoone kunsten en fraaije letteren	316	»	557	»
Stukken van gemengden aard	288	»	250	»

Het aantal studenten op de duitsche Akademiën gedurende den jongsten halfjarigen cursus heeft bedragen, als volgt: te *Berlijn* 1696 studenten, te *München*, 1320; te *Göttingen* 825; te *Breslau* 766; te *Bonn* 501; te *Tübingen* 464; te *Wurzburg* 461; te *Heidelberg* 456; te *Jena* 419; te *Kiel* 263, te zamen op de tien Hoogescholen 7,173 studenten. — De beijersche geheimraad von Wiebeking, bekend door zijne groote werken over de burgerlijke en waterbouwkunde, heeft thans de eerste afdeeling van het derde deel zijns laatsten werks (*vier Bücher des Wissenswürdigsten der Wasserbaukunde*) ter perse doen leggen. In dit deel handelt de schrijver over den waterstaat van *Holland* en de middelen die naar zijne inzigten het best tot deszelfs verbetering kunnen leiden, voorts over den waterstaat van het voormalig Venetiaansch gebied, en de met kanalen doorsneden landstreek, tusschen den *Po*, de *Etsch* en de *Adriatische zee*; eindelijk behelst dit deel een ontwerp, tot uitdrooging van de Pontijnsche moerassen. De heer von Wiebeking wordt tevens gezegd voornemens te zijn, om in het begin der maand *Mei* eene reis naar *Italie*, te ondernemen tot het doen van nasporingen in de wetenschappen waaraan hij zich gewijd heeft en uithoofde zijner voormalige betrekking als Oostenrijksch hofraad en

directeur van het bruggen- en wegenstelsel. — Te *Aken* zal binnen kort het gewone jaarlijksche Muzijkfeest worden gehouden en wel onder de leiding van den bekwamen Muzijk directeur en componist Ries. De uit te voeren stukken zullen bestaan in den Belsazar van Händel, in een nieuw oratorium door Ries zelven vervaardigd, *de koningen van Israel*, en eindelijk in de overschoone symphonie in C. Mol van Beethoven. De zaal van den schouwburg zal voor het feest buitengewoon worden ingerigt.

Frankrijk. — De copij van Michael Angelo's *laatste oordeel* door den schilder Sigalon voor rekening van het ministerie van binnenlandsche zaken, te *Rome* vervaardigd, is thans te *Parijs* aan de koninklijke school van schoone kunsten aangekomen. De kist waarin dit kolossale stuk is overgevoerd, heeft eene lengte van 45 voeten. — Bij de drukkers van het fransche Instituut, de heeren Firmin Didot, is verkrijgbaar gesteld de eerste aflevering van het *Complément du Dictionnaire de l'Académie française*, aan welks zamenstelling een aantal geleerden sedert verscheidene jaren, onder de leiding van een lid der Akademie, arbeiden. Dit *complément* is alzoo geheel nieuw en bevat alle woorden, die op de letterkunde, geschiedenis, oudheid, het regt en de wetenschappen betrekking hebben; en is voorzien tevens van eene verhandeling over de woordafleiding. Het werk is in 4to en kost, elke aflevering van 96 kolommen, 50 c.

Engeland. — Te *Londen* heeft zich een nieuw Genootschap gevormd onder den naam van *Ornithological Society*. Deszelfs doel is de tentoonstelling van levende dieren, de aankweeking en verspreiding van de nuttige diersoorten, het aanleggen van een museum, bibliotheek, het houden van bepaalde vergaderingen, waarin voorlezingen zullen worden gedaan; de uitgave van ornithologische, wetenschappelijke en praktische werken, enz. — In de laatstvorige week werd te *Londen* verkocht de verzameling van schilderijen, toebehoord hebbende aan sir Francis Freeling. Onder de verkochte stukken, waarvan de prijzen worden opgegeven in het weekblad *Athenaeum*, merkt men op: Etty's *Sabrina*, welk stuk 53 p. st. geld; *Cleopatra op de rivier Cydnus*, van denzelfden schilder, 210 p. st.; een fraai stuk van Wilkie, *de doedelzakspeler* bragt 111 p. st. op, hetgeen, naar deszelfs verdiensten, veel te weinig werd geacht. Dezelfde som deed *de rattenjagt* van *Landseer*. De verkoopzaal was vol kenners, kunstenaars, kunstliefhebbers, en ook vol gaauwdieven; immers de schrijvers van het bovengenoemde weekblad, beklagen zich, dat zij niet meer prijs-opgaven konden doen, daar men hun zelfs hun nota-boekje hun ontstolen had, waar de overige prijzen in aangeteekend stonden.

Denemarken. — De beeldhouwer Thorwaldsen heeft, in een schrijven aan den koning van *Denemarken*, waarin hij diens aanbod, om de reis naar zijn vaderland aan boord van een rijksvaartuig te ondernemen, van de hand wees, en zijn voornemen te kennen gaf, om in April dezes jaars over *München* naar *Denemarken* te komen, tevens verklaard, dat hij al zijne kunstschatten, den marmerarbeid die hem verbleef, zijne schilderijen, platen, bronzen, vazen en bibliotheek, bij zijn overlijden aan het Museum vermaakte, dat te *Kopenhagen* zal worden opgerigt en naar hem genoemd.

Italië. — Een der voornaamste geneesheeren uit de nieuwere Italiaansche school, Rasori, is in den nacht van den 10den op den 11den te *Milaan* overleden. Hij had een belangrijk geneeskundig werk *Teorica della Flogosi* bijna voltooid. Hetzelve zal nu door zijne vrienden ten einde worden gebragt.

Afrika. — In een vorig nommer werd (onder het art. *Frankrijk*) gemeld, dat zich te *Parijs* een genootschap wilde vormen tot het doen van opgravingen in de puinhoopen van het oude *Carthago*. Uit een der engelsche bladen blijkt thans, dat de britsche consul te *Tunis*, sir Th. Reade, reeds met dergelijken arbeid een aanvang gemaakt heeft, en behalve een aantal fraaije korinthische zuilen, waarvan de kapiteelen nog ongeschonden waren gebleven, en welke vermoedelijk tot den tempel van Jupiter behoord hebben, ook een kolossalen Jupiterskop en andere overblijfselen gevonden had. De muntverzameling van dien heer wordt als zeer belangrijk geroemd, daar eenige munten over de 2000 jaren oud gezegd worden te zijn.

Noord-Amerika. — Een berigt uit *New-York* afkomstig, en onlangs in een der engelsche bladen (*den Morning Chronicle*) geplaatst, geeft een opmerkelijk bewijs voor het door vele geleerden voor stellig gehouden begrip, dat *Noord-Amerika* vroeger door een ander volk dan de Indianen, die de Europeërs bij de ontdekking van het land er vonden, bewoond werd. In het genoemd blad dan leest men: » Verre in het westen heeft men eene groote oudheidkundige ontdekking gedaan, die ruime stof van nasporing voor de geleerden van alle landen oplevert. Men heeft de puinhoopen eener groote half ingestorte stad gevonden, van welker bevolking men volstrekt niets weet en die waarschijnlijk tot een verdwenen geslacht heeft behoord. Zekerlijk woonde het tegenwoordige Indiaansche geslacht nimmer in steden. De dijken van den *Missouri* en *Illinois*, hun zonderlinge bouw en aanleg namelijk, bekend onder den naam van *Mand's wal*, dragen duidelijk blijken, dat zij van een beschaafder volk afkomstig zijn dan deze Indianen zijn en waren. Hier nu heeft men eene geheele stad met steenen muren gevonden. Wie haar gebouwd en bewoond hebben mogen de archaeologen onderzoeken; slechts werdt hier opgemerkt, dat sommige Indiaansche stammen nog overleveringen bewaren van een ander menschenras dat eens in *Noord Amerika* geleefd heeft. De eerste onbepaalde berigten van deze ontdekking verbreidden zich voor twee maanden, doch vonden toenmaals overal geen geloof; thans evenwel geeft de te *Chicago*, in *Michigan*, verschijnende courant eene naauwkeurige beschrijving benevens eene afbeelding van de sterkte of citadel, door den heer grensopziener N. F. Hijer. Het overige westelijke gebiedte van *Noord-Amerika* is rijk aan bijzondere overblijfselen, en hoogstwaarschijnlijk zullen deze stadspuinhoopen tot vordere belangrijke ontdekkingen leiden. Dezelve liggen in het distrikt *Jefferson*, ten westen van *Milwaukie*, op den westelijken oever van den westelijken arm der kleine *Rock rivier*, omstreeks onder 42°, 30′ noordelijke breedte, en 12°, 30′ lengte west van *Washington*. De Indianen noemen de stad *Atzulan*; waarom, is onbekend. De puinhoopen hebben eenen omvang van ettelijke engelsche mijlen."

G R A A N M A R K T

Te Amsterdam.

Van Maandag **24** *April.*

TARWE. — Tot voorgaande prijzen afgedaan: 126 ℔ o. Holst. *f* 205; - 129 ℔ n. Bovenl. *f* 212; - 127 ℔ o. Vries. *f* 200; - 120 ℔ n. dito *f* 160; - 130 ℔ p. Pomm. *f* 250 bij gerijf; - 131 ℔ o. Wism. 242 bij partij.

ROGGE. — Flaauw, in een doen: 123, 124 ℔ n. Overijs. en Deensch *f* 148, 150.

GARST. — In een doen: 102 ℔ n. Vr. zomer *f* 110.

HAVER. — Goed prijshoudend bij gerijven: 75 ℔ n. veen *f* $83\frac{1}{2}$; - 90 ℔ n. Gr. dikke *f* 93.

BOEKWEIT. — Aangenaam: 118 pd. n. Nijk. *f* 138 in zakken 109, 114 pd. n. Overijs. veen *f* 125, 132.

Z A A D M A R K T

KOOLZAAD. — In veiling Oest. *f* 321; Deens. *f* 310 à 315.

LIJNZAAD. — Zonder handel.

RAAPOLIE. — Bleef ter markt van heden flaauw; per 6 w. *f* $45\frac{3}{4}$; vliegend *f* $44\frac{3}{4}$ à $43\frac{3}{4}$; Mei *f* 44 à 42; Sept. en Oct. *f* 33 à $32\frac{1}{4}$; November en Dec. *f* 33 à $32\frac{1}{2}$.

LIJNOLIE. — Per 6 w. *f* $33\frac{3}{4}$; vliegend *f* 33 à $32\frac{3}{4}$.

HENNIPOLIE. — Per 6/w. *f* 40; vliegend *f* 39.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (25 *April*) waren genoteerd: Werk. Schuld. $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{1}{4}$, $\frac{3}{16}$, $\frac{1}{16}$; dito 5 pCt. $99\frac{3}{4}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$; Kansb. *f* $22\frac{3}{16}$, $\frac{5}{16}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{16}$; Amort.-Synd. $4\frac{1}{2}$ pCt. $92\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{1}{4}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $75\frac{3}{4}$, $\frac{5}{8}$; Handelm. $180\frac{7}{8}$, $\frac{3}{4}$; Oost-Ind. 4 pCt. $90\frac{5}{8}$; Ard. 85 £, $20\frac{7}{8}$, $\frac{5}{8}$; dito Coup. $51\frac{3}{4}$, 51, $\frac{1}{2}$; Met. 5 pCt. $99\frac{1}{4}$.

*** Op den 24sten April 1837, overleed op haar Ed. Kasteel *Bouvigne*, te *Ginneken*, Vrouwe ELIZABETH GEERTRUIDA PAARDEKOOPER, laatst Weduwe van den Heer Dirk Daniël van Eyck, in den ouderdom van 68 jaren.

(*Eenige kennisgeving.*)

*** Tegen een jaarlijksch traktement van *f* **200**, wordt te Tilburg, Provincie Noord-Braband, gevraagd eenen Stads HEEL- en VROEDMEESTER, liefst gehuwd.

Diegenen welke daartoe inclineren, worden verzocht om zich in Persoon of met vrachtvrije Brieven onder overlegging van bewijs van toelating en goed gedrag, aan te melden bij het Stedelijk Bestuur aldaar voor den 15. Mei 1837.

M. BAESJOU,

Veemarktstraat, Lett. A, N°. 524,

heeft de eer de DAMES te berigten, dat zij gearriveerd is met een aanzienlijk Assortiment mooije HOEDEN en andere MODE-ARTIKELEN.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene *HEEREN HUIZING*, gelegen op het aangenaamste van het Dorp Terheyden, bij Breda, voorzien van ruime Kamers, Keukens, Kelder en overige gemakken; verders van Schuur, Stalling en grooten Tuin; te aanvaarden met 1° Junij aanstaande. Te bevragen bij de Uitgevers dezer.

TE KOOP:

Eene KRAAM, met Planken-Dak, groot 28 voet, dienstig voor de KAMP, te bevragen bij J. MAAS, Timmerman in de Halstraat, te Breda.

VOOR REIZIGERS LANGS DE RIJN.

Is zeer aan te bevelen, het werk, getiteld: DE RIJN, *in afbeeldingen en tafereelen geschetst* door Mr. C. P. E. ROBIDÉ VAN DER AA, 2 deelen kompleet, in royaal 8° formaat; inhoudende, buiten de Titelvignetten en twee Panorama's van den loop des Strooms, 137 Rijngezigten, uitmuntend op staal gegraveerd. De uitgave dit Prachtwerk geschiedt bij C. J. A. BEIJERINCK, Boekhandelaar te *Amsterdam*, en is alom te bekomen.

Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.